

- BATAILLON, Louis J.; GUYOT, Bertrand G.; ROUSE, Richard H. (eds.): *La production du livre universitaire au Moyen Âge. Exemplar et pecia. Actus du symposium tenu au Collegio San Bonaventura de Grottaferrata en mai 1983*, Paris: P.U.F., 1988.
- BAUTIER, Robert-Henri: "Chancellerie et culture au Moyen Âge", a *Cancellaria e cultura nel Medio Evo. XVI Congresso Internazionale di Scienze Storiche*, Città del Vaticano: Archivio Segreto Vaticano, 1990, p.1-76
- BAYERRI, Enrique: *Los Códices medievales de la Catedral de Tortosa*, Barcelona: Porter Llibreter, 1962.
- BELLOMO, Manlio: *Saggio sull'Università nell'età del diritto comune*, Catania: E. Gianotta, 1979.
- _: *Federico II, lo 'Studium' a Napoli e il diritto comune nel 'Regnum'*, "RIDC" (Roma), 2(1991), p.135-151.
- _: *Modelli di Università in trasformazione: lo 'Studium Siciliae Generale' di Catalania tra Medioevo ed età moderna*, "RIDC" (Roma), 68(1995), p. 7-28.
- BECQUET, Jean: "L'évolution des chapitres cathédraux. Régularisations et sécularisations", a *Le monde des chanoines*, p.19-39.
- BRIZZI, G.P.; PINI, A.I. (eds.): *Studenti e università degli studenti del XII al XIX secolo*, Bologna: Istituto per la Storia dell'Università, 1988 (Studi e memorie per la Storia dell'Università di Bologna", n.s.7).
- CALCATERRA, Carlo: *'Alma mater studiorum'. L'Università di Bologna nella storia della cultura e della civiltà*, Bologna, 1948.
- CARDINI, Franco: *Antiche università d'Europa: storia e personaggi degli Atenei nel Medioevo*, Milano, 1991.

CAVAZZA, Francesco: *Le scuole dell'antico studio bolognese*, Milano: Ulrico Hoepli, 1896.

CENCETTI, Giorgio: "Il pensiero medioevale e lo Studio di Bologna", a FERRARA, R.; ORLANDELLI, G.; VASINA, A.(eds.): *Giorgio Cencetti: Lo Studio di Bologna. Aspetti, momenti e problemi (1937-1970)*, Bologna: CLUEB, 1989, p.3-15.

_: "Sulle origini dell'Studio di Bologna", a *Lo Studio di Bologna. Aspetti, momenti e problemi (1937-1970)*, Bologna, 1989, p. 14-28.

_: "*Studium fuit Bononie*. Note sulla storia dell'Università di Bologna nel primo mezzo secolo della sua esistenza", a *Lo Studio di Bologna. Aspetti, momenti e problemi (1937-1970)*, Bologna, 1989, p. 29-74.

CHÁTILON, Jean: *Le mouvement canonial au Moyen Âge: réforme de l'Église, spiritualité et culture*, Paris-Turnhout: Brépols, 1992.

CLARAMUNT, Salvador: *El itinerario de los juristas*, "Medievalia" (UAB. Bellaterra), 9(1990), p.65-83.

CORTESE, Enio: *Alle origini della scuola di Bologna*, "RIDC" (Roma), 48(1993), p. 7-16.

D'AMATO, Alfonso: *I Domenicani e l'Università di Bologna*, Bologna: Ed. Studio Domenicano, 1988.

_: *La Chiesa e l'Università di Bologna*, Bologna: L. Parma, 1988.

DOLCINI, Carlo (ed.). *Università e studenti a Bologna nei secoli 13 e 14*, Torino, 1988.

DOMÍNGUEZ BORDONA, Jesús: *El escritorio y la primitiva biblioteca de Santes Creus. Noticia para su estudio y catálogo de los manuscritos que de dicha procedencia se conservan*, Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses, 1952.

FINK-ERRERA, Guy: "La produzione dei libri di testo nelle università medievali", a
Guglielmo CAVALLO (ed.): *Libri e lettori nel medioevo. Guida storia e critica*,
Bari: Ed. Laterza, 1977, (Universale Laterza, 419), p. 131-165.

FONSECA, Cosimo Damiano: *Medioevo canonice*, Milano: Vita e pensiero, 1970.

GARCÍA DE CORTÁZAR, José Angel: "El renacimiento del siglo XII en Europa: Los
comienzos de una renovación de saberes y sensibilidades", a *Renovación
intelectual del Occidente europeo...*, Pamplona, 1998, p.29-62.

GARCÍA, Antonio: "El *Studium bononiensis* y la Península Ibérica", a *Chiesa, diritto e
ordinamento della 'Societas Christiana' nei secoli XI e XII. Atti della 9ª
Settimana internazionale di Studio. Mendola, 1983*, Milano: Vita e
pensiero, 1986, p.248-269

_: "Escolares ibéricos en Bolonia, 1300-1330", a GARCÍA, Antonio: *Derecho común en
España. Los juristas y sus obras*, Universidad de Murcia, 1991, p. 21-45.

_: "Las facultades de leyes", a *Historia de la Universidad europea*, Bilbao: Servicio
Editorial de la Universidad del País Vasco, 1994, p.443-466.

GAYA MASSOT, Ramón: *¿Por qué se retardó la fundación de la Universidad de
Barcelona?*, "Analecta Sacra Tarraconensia", 25(1952), p.165-172.

_: *Influencia de la Universidad de Salamanca en la de Lérida*, "Analecta Sacra
Tarraconensia", 31(1958), p. 101-124.

GLORIEUX, Palemon: *La faculté des arts et ses maîtres au XIIIe siècles*, París: Vriu,
1971.

GRAFF, Harvey J.: *Storia dell'alfabetizzazione occidentale. Vol.I: Dalle origini alla fine
del medioevo*, Bologna: Società Editrice il Mulino, 1989.

- GRECI, Roberto: "L'associazionismo degli studenti dalle origini alla fine del XIV secolo", a BRIZZI, G. P.; PINI, A.I.: *Studenti e università degli studenti dal XII al XIX secolo*, Bologna: Istituto per la Storia dell'Università, 1988, p.13-44.
- GRÉGOIRE, Réginald: *La vocazione sacerdotale. I canonici regolari nel Medioevo*, Roma, 1982.
- GY, Pierre-Maire: "La liturgie des chanoines réguliers de Saint-Ruf", a *Le monde des chanoines*, p.181-191.
- LE GOFF, Jacques: *Los intelectuales en la Edad Media*, Barcelona: Ed. Gedisa, 1986.
- Le monde des chanoines (Xie.-XIVe. Siècles)*, "Cahiers de Fanjeaux" 24(1989).
- LEBRIGAND, Yvette: "Origines et première diffusion de l'ordre de Saint-Ruf", a *Le monde des chanoines*, p.167-179.
- MESINI, C.: *Gli spagnoli a Bologna*, "Studia Albornotiana" (Bologna), IV(1972), p. 41-71.
- MIALARET, Gaston; VIAL, Jean (dirs.): *Histoire mondiale de l'éducation. Vol.I: Des origines à 1515*, Paris: P.U.F., 1981.
- MIRANDA GARCÍA, Fermín; RAMÍREZ VAQUERO, Eloísa: "Renovación intelectual del occidente europeo (siglo XII). Aproximación bibliográfica", a *Renovación intelectual del Occidente europeo...*, Pamplona, 1998, p.411-432.
- MIRET I SANS, Joaquim: *Escolars catalans al estudi de Bolònia en la XIII^a centúria*, "Butlletí de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona " VIII(1915-16), p. 137-155.
- MOR, Carlo Guido: "Il 'miracolo' bolognese: la diffusione del metodo scientifico della scuola di Bologna nel secolo XII", a *Studi in memoria per la storia dell'Università di Bologna. Nuova serie*, vol.I, Bologna, 1956, p. 161-171.

MORAW, Peter: "Carreras de los graduados", *Historia de la Universidad europea*,
Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco, 1994, p.279-320.

MURRAY, Alexander: *Razón y sociedad en la Edad Media*, Madrid: Taurus, 1982,
(Ensayistas; 215).

NARDI, Paolo: *Le origini del concetto di 'Studium Generale'*, "RIDC" (Roma), 38(1992),
p.47-78.

NARDI, Paolo: "Relaciones con la autoridad", a *Historia de la Universidad europea*,
Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco, 1994, p.85-120.

ORLANDELLI, Gianfranco: "La scuola bolognese di notariato. Stato degli studi e
prospettive della ricerca", a *Notariato medioevale Bolognese*, tom II, Roma,
1997, p.27-46.

PÉREZ MARTÍN, A.: *Los Colegios de Doctores en Bolonia y su relación con España*,
"AHDE" (Madrid), 48(1978), p. 5-90.

PINI, A.I.: "*Discere turba volens*. Studenti e vita studentesca a Bologna dalle origini
dello Studio alla metà del Trecento", a BRIZZI, G.P.; PINI, A.I.: *Studenti e
università degli studenti dal XII al XIX secolo*, Bologna: Istituto per la Storia
dell'Università, 1988, p.45-136.

Renovación intelectual del Occidente Europeo (siglo XII). XXIV Semana de Estudios
Medioevales. Estella, 14-18 de julio de 1997, Pamplona: Gobierno de Navarra,
1998.

RICOMÀ, F.Xavier: "Pretiosa", "Breviari de Sant Ruf de Valls", a *Pallium. Exposició
d'Art i Documentació*, Tarragona, 1991, p. 228; 231.

RIDDER-SYMOENS, Hilde de (ed.): *Historia de la Universidad europea. Vol.I: Las universidades en la Edad Media*, Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco, 1994.

_: "Movilidad", a *Historia de la Universidad europea*, Bilbao, 1994, p.321-351.

RIUS SERRA, J.: *San Raimundo de Peñafort ¿fue canónigo de Barcelona?*, "Analecta Sacra Tarraconensia" 20(1947), p. 251- 253.

ROCHA, Pedro R.: "Le rayonnement de l'Ordre de Saint-Ruf dans la péninsule ibérique, d'après sa liturgie", a *Le monde des chanoines*, p.193-207.

SOETERMEER, Frank: *'Utrumque ius in peccatis'. Aspetti della produzione libraria a Bologna fra Due e Trecento*, Milano: Ed. Giuffrè, 1997.

TAMBURRI, Pascual: *'Natio Hispanica'. Juristas y estudiantes españoles en Bolonia antes de la fundación del Colegio de España*, Bologna: Publicaciones del Real Colegio de España, 1999, (Studia Albornotiana; LXXI).

VERGER, Jacques: "Les chanoines et les universités", a *Le monde des chanoines*, p.193-208.

_: "Esquemas", a *Historia de la Universidad europea*, Bilbao, 1994, p.39-84.

_: "Des écoles du XIIe siècle aux premières universités: réussites et échecs", a *Renovación intelectual del Occidente Europeo...*, Pamplona, 1998, p. 249- 273.

ZACCAGNINI, Guido: *La vita dei maestri e degli scolari nello Studio di Bologna nei secoli XIII e XIV*, Genève: L. Olschki, 1926.

Història General.

ANGUERA, P.; GORT, E.; MÈLICH, J.: *Aproximació a la història de Reus*, vol.I, Reus:

Publicacions de l'Ajuntament, 1983.

BARBARÀ CAMAFORT, Andreu: *L'agricultura d'Alcover a través dels segles*, "Butlletí

Centre d'Estudis Alcoverencs", 1(1978), p.2-7.

_: *La torre de defensa del Mas de Monravà*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" ,

6(1979), p.30-31.

_: *El desaparecido término de Samuntá*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" ,

7(1979), p.20-24.

BATLLE, Carme: *Una conjura dels tarragonins contra l'autoritat (1276)*, "Butlletí

Arqueològic", 133-144 (1976-1977), p. 203-207.

_: *L'expansió baixmedieval, segles XIII-XV*, vol.III de *Història de Catalunya*,

Barcelona: Ed. 62, 1988.

BERTRAN, Dídac: *750 años de apellidos alcoverenses*, "Butlletí Centre d'Estudis

Alcoverencs" 6(1978), p.27-34.

_: *La vida a Alcover durant l'Edat Mitjana*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" ,

8(1979), p.22-30.

BONET DONATO, Maria: *La feudalització de Tarragona (segle XII)*, "Butlletí

Arqueològic" (Tarragona), 16(1994), p.211-239.

_: *Aproximació a la societat i economia de Tarragona a la plena Edat Mitjana*,

Tarragona: Publicacions de la Diputació, 1996.

CARRERAS I CASANOVAS, Antoni: *El monestir de Santes Creus 1150-1200*, vol.2, Valls:

Institut d'Estudis Vallencs, 1992.

CATALÀ I ROCA, Pere: *Els Castells Catalans*, vol.III, Barcelona: Ed. Rafael Dalmau, 1992².

CAVALLÉ, Joan: *Els noms personals masculins dels alcoverencs s.XIV-XVIII*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" , 44(1988), p.7-22.

_: *Algunes notes sobre la introducció i progrés de l'avellaner al terme*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" , 63(1993), p.21-29.

_: *Alcover 1228*, "Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs" , 71(1995), p.9-11.

Concilis Provincials Tarraconenses, Ed. a cura de J. M. Marqués, Barcelona: Ed. Proa, 1994 (Clàssics del Cristianisme)

CORTIELLA I ÒDNA, Francesc: "Les relacions dels arquebisbes de Tarragona amb els pobles del Camp, durant el regnat de Pere el Gran, segons l'Índex Vell de Tarragona", a *La societat mediterrània all'epoca del Vespro. XI Congresso di Storia della Corona d'Aragona*, vol.2, Palermo, 1983, p. 437-446.

_: *Una ciutat catalana a darreries de la Baixa Edat Mitjana: Tarragona*, Tarragona: Publicacions de la Diputació, 1984.

_: "Alcover medieval", a *Alcover, estat de la qüestió*, Alcover: Centre d'Estudis Alcoverencs, 1987, p. 57- 69.

CUADRADA MAJÓ, Coral: "Oci i diversió a les societats preindustrials: l'exemple català a la Baixa Edat Mitjana" a *IX Jornades d'Estudis Històrics Locals "Espai i temps d'oci a la Història"*, Palma de Mallorca 1992, Palma de Mallorca, 1993, p.324-337.

CUADRADA, Coral; LÓPEZ , M. Dolores: *A la Mediterrània medieval: les societats mercantils a la Corona d'Aragó (s. XIV)*, "Universitas Tarraconensis" , X (1991), p. 67-92.

CUBELLS, Josefina: "Aspectos político-sociales en Tarragona entre los años 1276-1285",
a *La società mediterranea all'epoca del Vesrpo. XI Congresso di Storia della
Corona d'Aragona*, vol.2, Palermo, 1983, p. 461-480.

FACILACASTA, F. Javier: "Algunas observaciones sobre la restauración de Tarragona", a
Miscel.lània en homenatge a Agustí Altisent, Tarragona: Publicacions de la
Diputació, 1991, p.469-485.

FERRER MALLOL, M. Teresa: *Els italians a terres catalanes (segles XII-XV)*, "AEM"
(Barcelona), 10(1980), p.393-467.

_ : *Catalans i genovesos durant el segle XIII: El declivi d'una amistat*, "AEM"
(Barcelona), 26/2(1996), p.783-823.

FIGUERAS I JOVÉ, Jordi: *La restauració de la seu de Tarragona*, Publicacions de l'Abadia
de Montserrat, 1992.

FONT RIUS, Josep M.: *Entorn de la restauració cristiana de Tarragona. Esquema de la
seva ordenació jurídica inicial*, "Boletín Arqueológico" (Tarragona), 93-
96(1966), p. 85-105.

FORT I COGUL, Eufemià: *Notícia històrica d'una singular institució medieval. La
comunitat de pobles del Camp de Tarragona*, Barcelona: Fundació S. Vives
Casajuana, 1975.

GARCÍA I SANZ, Arcadi; MADURELL I MARIMON, Josep M.: *Societats Mercantils a
Barcelona*, 2 vols., Barcelona: Fundació Noguera, 1986, (Textos i Documents;
11 i 12).

GORT JUANPERE, Ezequiel: *Reus, 800 anys de les cartes de població*, Reus: Publicacions
de l'Ajuntament, 1986.

_ : *Riudoms als segles XII i XIII*, Riudoms, 1987.

- _: Tarragona i el Tarragonès a l'Edat Mitjana", a Enric OLIVÉ, *Història del Camp de Tarragona: El Tarragonès*, Tarragona: Publicacions de la Diputació, 1989, p. 34-62.
- _: *La Cambreria de la Seu de Tarragona, segles XII i XIII*, Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1990.
- _: *Entre la festa i la litúrgia. Esbós per a un calendari festiu baix-medieval*, "Fulls de Treball.Carrutxa" (Reus), 1(1991), p.125-134.
- _: "Alcover medieval", a *Alcover, una història*, Alcover: Centre d'Estudis Alcoverencs, 1997, p. 53-96.
- GORT JUANPERE, E.; ARAGONÈS, M.: *Pere de Luna i la senyoria de Reus. Benet XIII, una obstinació proverbial*, Reus: Patronat del Castell, 1987.
- HERTLING, Ludwig: *Historia de la Iglesia*, Barcelona: Herder, 1993¹¹.
- IGLÉSIES FORT, Josep: *La restauració de Tarragona*, Barcelona, 1963.
- JANINI, J.: *Los sacramentarios de Tortosa y el cambio de rito*, "Analecta Sacra Tarraconensia" 35 (1962), p.5-56.
- JEDIN, Hubert (dir.): *Manual de Historia de la Iglesia, vol.III: De la Iglesia de la primitiva Edad a la reforma gregoriana*, per F. KEMPF; H-G. BECK; E. EWIG; J.A.JUGMAM, Barcelona., 1970.
- LE BRAS, Gabriel: *Storia della Chiesa, vol.XII/ 1 i 2: Le istituzioni ecclesiastiche della cristinità medioevale*, Torino: S.A.I.E., 1973 (rist. 1976 i 1983 respectivament).
- LINEHAN, Peter: "Pedro de Albalat y su *summa Septem Sacramentorum*" a IDEM, *Spanish church and society 1150-1300*, London: Variorum Reprints, 1983, p.9-30.

- LITTLE, Lester K.: *Pobreza voluntaria y economía de beneficio*, Madrid: Taurus, 1980,
(Ensayistas; 240)
- MCCRANCK, Lawrence J.: *Restauración canónica e intento de reconquista de la sede tarraconense*, "Cuadernos de historia de España" (Buenos Aires), LXI-LXII (1977), p. 145-245.
- _: *La restauración eclesiástica y reconquista de la Cataluña del siglo XI: Ramón Berenguer I y la Sede de Tarragona*, "Analecta Sacra Tarraconensia" , 49-50(1976-1977), p.5-39.
- MORAN I OCERINJAUREGUI, Josep: *Les homilies de Tortosa*, Barcelona: Curial Ed.Catalanes/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990, (Textos i Estudis de Cultura Catalana; 20).
- PIÑOL ALABART, Daniel: *A les portes de la mort. Religiositat i ritual funerari al Reus del segle XIV*, Reus: Edicions del Centre de Lectura, 1998 (Assaig; 62).
- PLADEVALL, Antoni: *Els monestirs catalans*, Barcelona: Ed. Destino, 1978.
- _: *La metròpoli de Tarragona. Nou-cents anys de la seva restauració medieval*, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 1991.
- RAMOS, M. Lluïsa: *Sobre alguns conflictes socials a Tarragona i comarques properes durant els primers anys de la dècada de 1280 a través de la documentació conservada a la Cancelleria Reial*, "Quaderns d'Història Tarraconense", XII(1993), p. 67-95 i XIII(1994), p. 307-310.
- RECASENS, Josep M.: *La ciutat de Tarragona*, vol.2, Barcelona: Ed. Barcino, 1975.
- SAYOUS, André E.: *Els mètodes comercials a la Barcelona medieval*, Barcelona: Ed. Base, 1975 (Col.lecció Santiago Sobrequés i Vidal d'Història de Catalunya; 1).
(amb un estudi introductori d'Arcadi García Sanz i Gaspar Feliu i Monfort).

SERRA MASDEU, Anna Isabel: *El Mas de Monravà*, "Butlletí. Centre d'Estudis Alcoverencs", 50(1990), p.7-10.

TRENCHS, Josep: *El testament de Bernat d'Olivella i les seves conseqüències al Camp de Tarragona*, "Estudis d'història Medieval", vol.II(1970), p.33-44.

Notariat

A.A.D.D.: *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, Barcelona: Fundació Noguera, 1988 (Estudis; 1).

A.A.D.D.: *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona: Fundació Noguera, 1994, (Estudis; 7).

ADROER; M. Àngels; MATAS, Josep: "Sobre la propietat i la regència de les notaries a la demarcació de Girona", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 493-514.

AIRALDI, Gabriella: "Notariato genovese e notariato catalano", *Atti del I° Congresso Storico Liguria-Catalogna*, Bordighera: Istituto Internazionali di Studi Ligure, 1974, p. 349-360.

ALIANI, Antonio: *Il notariato a Parma. La 'Matricula collegii notariorum Parmae' (1406-1805)*, Milano: Giuffrè, 1995, (Fonti e strumenti per la storia del notariato italiano; 7).

ALTISENT, Agustí: *Una família d'escrivans de Lleida relacionats amb Santes Creus i Poblet (1151-1218)*, "Santes Creus. Butlletí de l'Arxiu Bibliogràfic", 53, VI(1981), p. 205-219.

ÁLVAREZ-COCA, M. Jesús: *La figura del escribano*, "Boletín de la ANABAD" XXXVII, 4(X-XI) (1987), p. 555- 564.

AMELOTTI, Mario: "Il documento notarile greco in Italia meridionale", a *Notariado público y documento privado*, València, 1989, p. 1041-1052.

AMELOTTI, Mario; COSTAMAGNA, Giorgio: *Alle origini del Notariato Italiano*, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1975 (Studi Storici sul Notariato Italiano; II).

ANSELMI, A.: *Le scuole di notariato in Italia*, Viterbo, 1926.

ARAGÓ CABAÑAS, Antoni M.: "L'escrivania pública de Santes Creus a l'època post-fundacional", a *I Col.loqui d'Història del monaquisme català (Santes Creus, 1966)*, vol.II, Santes Creus, 1969, p.15-25.

_: *Concessions reials del Dret de Notaria a parròquies i monestirs catalans (segles XII-XIII)*, "EHDAP" VI(1978), p.1-14.

ARROYAL, P.J.; CRUCES, E.; MARTÍN, M.T.: "Sobre los orígenes de la Institución Notarial en Málaga", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 47-74.

AZEVEDO SANTOS, M. José: *Alguns aspectos do tabelionato em Coimbra (séculos XIV-XV)*, "Arquivo Coimbrão" (Coimbra), vol.XXXIII-XXXIV (1990-92), p. 5- 29.

_: "Os 'clérigos-notários' em Portugal (séculos XI-XII)", a PÉREZ GONZÁLEZ, Maurilio(coord.), *Actas del II Congreso Hispánico de Latín Medieval (León, 11-14 de Noviembre de 1997)*, León: Servicio de Publicaciones de la Universidad de León, 1998, p. 25-37.

BAIGES, Ignasi J.: "El notariat català: origen i evolució" a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p.131-166.

BALDOR ABRIL, Elisabeth; INGLÉS AGUDO, Marta: *La situació del notariat català a la ciutat de Tarragona, a les darreries del segle XVI*, "Pedralbes. Revista d'Història Moderna", 13, II(1993), p. 313-317.

BANTI, Ottavio: *Ricerche sul notariato a Pisa tra il secolo XIII e il secolo XIV*, Livorno: Società Editrice il Telegrafo, 1966.

BARBIERI, Ezio: *Notariato e documento notarile a Pavia, secoli XI-XIV*, Firenze: Ed. La Nuova Italia, 1990.

BETTO, Bianca: *Strutture e compiti del collegio notarile di Treviso attraverso documenti editi ed inediti del secolo XIV*, Milano: Ed. Giuffrè, 1972.

BLASCO, Rosa M.: *Una aproximación a la institución notarial en Cantabria. Desde sus orígenes a la Ley del Notariado*, Santander: Universidad de Cantabria/Asamblea Regional de Cantabria, 1990.

BLASCO, Asunción: "El notariado en Aragón", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 189-276.

BONO HUERTA, José: "España: sobre la esencia y función del notariado románico hasta la codificación", a *XVII Congreso Internacional del notariado latino*, Firenze, 1984, (separata).

_: "La práctica notarial del Reino de Castilla en el siglo XIII. Continuidad e innovación", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 481-506.

_: *El notariado como creación de la sociedad y su adecuación a las necesidades sociales. Indicaciones históricas*. (exemplar mecanografiat).

BOSOM I ISERN, Sebastià: *El Notariat a Puigcerdà i els seus protocols a partir del segle XIII*, memòria de llicenciatura inèdita, Universitat de Barcelona, 1983.

BRESC, Henri: *Il notariato nella società siciliana medioevale*, "EHDAP", VII(1979), p.169-192.

BRIGANTI, Francesco: *Raniero da Perugia. L'insegnamento e la legislazione notarile in Perugia (secoli XIII e XIV)*, Perugia: Grafica di Salvi, 1947.

_: *L'Umbria nella storia del notariato italiano. Archivi notarili nelle provincie di Perugia e Termi*, Perugia: Grafica di Salvi, 1958.

CALBETI CAMARASA, Josep M. : *Oficis a l'Espluga de Francolí dels segles XVIII i XIX: Els ferroviaris, els cadiraires, els cistellers, els traginers, els picapedrers, els lletrats i funcionaris*, "Butlletí del Centre d'Estudis Locals" (L'Espluga de Francolí), 20(193), p.2-4.

CANEDA, Pio: *Il notariato in Sardegna*, Cagliari: R.Umi, 1936.

CANELLAS, Angel: "La investigación diplomática sobre cancillerías y oficinas notariales: estado actual", a *Actas de las I Jornadas de Metodología Aplicada las Ciencias Históricas*, vol.5, Santiago de Compostela, 1975, p. 201-222

_: "El notariado en España hasta el siglo XIV: estado de la cuestión", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p.101-139.

_: *El documento notarial en la legislación foral del Reino de Aragón*, "Medievalia" (UAB.Bellaterra), 10(1992), p.65-81.

CANELLAS LÓPEZ, Angel; TRENCHS, Josep: *La cultura de los escribanos y notarios de la Corona de Aragón (1344-1479)*, "Folia Stuttgartensia", Zaragoza, 1988.

CARBONETTI VENDITELLI, C.: "Gli scriptores chartarum a Roma nell'altomedioevo", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 1109-1138.

CARRERAS CANDI, Francesc: *Desenrotllament de la institució notarial a Catalunya en lo segle XIII*, "Miscel·lània Històrica Catalana" (Barcelona), 2(1906), p.323-360

_: *Agremiaciones notariales en la Corona de Aragón*, "La Notaría", LXX(1928), p.25-29.

_: *Notariado fernandino*, "La Notaría", LXXIV(1932), p. 231-235.

CASADÓ I RIBAS, F.Xavier: "El llegat testamentari de protocols a la ciutat de Barcelona (segle XV i primer terç del segle XVI)", a *Estudis sobre història de la institució notarial ...*, Barcelona, 1988, p.165-184.

CASES, M. Lluïsa: "El Col.legi Notarial de Vic", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 685-698.

CEBRIÀ I LLISTOSELLA, M. Teresa: *La notaria de Rupjà. Una aproximació a la seva història*, "EHDAP"(Barcelona), 15(1997), p.59-76.

CENCETTI, Giorgio: "Rolandino Passagieri dal mito alla storia", a *Lo Studio di Bologna. Aspetti, momenti e problemi (1937-1970)*, Bologna: CLUEB, p. 211-224.

_: "Il notaio medioevale italiano", a *Atti della Società Ligure di storia patria*, N.S., IV (1964), p.VII-XXIII

_: "Dal tabellone romano al notaio medioevale", a *Il notariato veronese attraverso i secoli*, Verona: Collegio Notarile di Verona, 1966, p.XIX-XXIX.

_: *Notariato medioevale bolognese*, vol.I, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1977.

_: *Notariato medioevale bolognese. Atti di un convegno, (1976)*, vol. II, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1977.

CODINA, Jaume: "Notaris antics de la vila de Sant Boi de Llobregat", a *Estudis sobre història de la institució notarial*, Barcelona, 1988, p.155-164.

COLL CALVO, Maria: *El notariado de Tarrasa en la Edad Media*, "Biblioteconomía" (Barcelona), XI(1954), p. 98-117.

CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael: "La titularidad de las notarías parroquiales catalanas desde Pedro II (III) el Grande a Jaime II: Del proyecto de Besalú (1281) a la Pragmática de 1302", a *Estudis sobre Història de la institució notarial*, Barcelona, 1988, p. 31-50.

_: *Unas ordenanzas sobre las notarías leridanas del 1281*, "Ilerda", 47(1986), p.375-378.

_: "El pas de l'escrivà al notari", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p.439-462.

_: *Ordenanzas sobre las tasas de las escribanías de las curias vicarial y bailar de Cagliari y Sassari*, "Archivio Storico Sardo" (Clagliari), 35(1986), p.81-90

CONDE, Rafael; GIMENO, Francisco: "Notarías y escribanías de concesión real en la Corona de Aragón (s.XIII)", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p.281-329.

COSTAMAGNA, Giorgio: "I notai del Sacro Palazzo a Genova (sec. X-XI)", a *Atti dell'Accademia Ligure di Scienze e lettere*, Genova, 1954.

_: *Il notaio a Genova tra prestigio e potere*, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1970.

_: "Dalla charta a l' instrumentum", a *Notariato medioevale Bolognese*, tom II, Roma, 1977, p. 9- 26.

_: *Il documento notarile genovese nell'età di Rolandino*, "Atti della Società Ligure di Storia Patria", 24, 2 (1984), p.367-382.

_: "Il notariato nell'Italia settentrionale durante i secoli XII e XIII", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p.991-1008.

CRUSELLES, Josep M.: "El colegio notarial de Valencia, entre el poder político ciudadano y desarrollo corporativo", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 727-744.

_: *Els notaris de la ciutat de València. Activitat professional i comportament social a la primera meitat del segle XV*, Barcelona: Fundació Noguera, 1998, (Estudis; 17).

CRUZ RODRÍGUEZ, Joan: "Notaris i escrivans a Igualada: una aproximació a la seva història", a *Actes del I Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, 1994, p.549-556.

D'ARIENZO, L.: "Gli scrivani della Cancelleria aragones all'epoca di Pietro il Cerimonioso (1336-1387)", a *Studi di Paleografia e Diplomatica*, Padova, 1974, p.137-198.

_: *Il notariato a Iglesias in epoca comunale*, "Archivio Storico Sardo" (Cagliari), 35(1986), p. 23-33.

DE LORENZI, Paolo: *Storia del notariato ravennate. Vol.1: L'organizzazione del notariato*, Ravenna: Arti Grafiche, 1972.

D'ORAZI FLAVONI, M.: *Aspetti del notariato napoletano*, Roma, 1960

DURÁN CAÑAMERAS, Félix: "El Colegio de Escribanos de Mandamiento de Barcelona en la primera mitad del siglo XVIII", a *Estudios de Derecho Histórico y Moderno*, Barcelona, 1947, p. 147-167.

_: *El notariado en Lérida y sus comarcas*, "Ilerda"(Lleida), XII-XIII(1954-55), p. 139-166.

_: *Notas para la historia del Notariado catalán*, "EHDAP" III(1955), p.71-207.

_: *La fe pública judicial y extrajudicial en Gerona a través de los tiempos*, "Anales del Instituto de Estudios Gerundenses" XII(1958), p. 301-317.

DURANDO, Edoardo: *Il tabellionato o notariato nelle leggi romane, nelle medioevali italiane e nelle posteriori, specialmente piemontesi*, Torino, 1897.

FASOLI, Gina: "Il notaio nella vita cittadina Bolognese (secc. XII-XV)", a *Notariato medioevale Bolognese*, tom II, Roma, 1977, p. 123-141.

FERRER MALLOL, M.Teresa: *Notariat laic contra notariat eclesiàstic*, "EHDAP" V(1977), p. 19-34.

_: "Les escrivanies públiques d'Alacant, Elx, Oriola i Guardamar", a *Estudis sobre història de la institució notarial*, Barcelona, 1988, p.115-132.

_: *L'expansió d'una regalia al començament del segle XIV: el notariat reial*, "EHDAP", XIII(1995), p.55-73.

_: "Irregularitats i falsificacions notarial", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 463-478.

FERRER MALLOL, M.Teresa; RIERA SANS, Jaume: *La successió notarial i el traspàs de protocols en terres catalanes a la baixa Edat Mitjana*, "EHDAP", IV(1974), p.395-428.

_: *Miscel·lània de documents per a la història del notariat als estats de la Corona Catalano Aragonesa*, "EHDAP", IV(1974), p. 429-445.

FERRARA, R.: "La teorica delle *publicationes* nella letteratura giuridica de Ranieri a Rolandino", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 1053-1090.

FERRARA, Roberto; VALENTINI, Vittorio (eds.): *Liber sive matricula notariorum comunis Bononie (1219-1299)*, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1980.

FONT FOIX, V.: *El Notariado en los sistemas de derecho latino y anglosajón*, "AAMN" XXII-II(1978), p. 57-228.

FORTINI, Arnaldo: *I notai nella città di san Francesco. Omaggio del Consiglio Nazionale del notariato*, Sta. Degli Angeli/Assisi: Tip. Porziuncola, 1962.

FRANÇOIS, Achille: *Elenco di notari che rogarono atti in Roma del seccolo XIV all'anno 1886*, Roma: Tip. Della Pace di F. Cuggiani, 1886.

GALERA, Andreu: "L'escrivania pública de la canònica de Sant Vicenç de Cardona entre els anys 1326 i 1498", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, p. 653-666.

GARCÍA EDO, Vicente: *Los escribanos de la Cancillería Real en la conquista de Valencia por Jaime I (el problema de Guillem y Guillemó)*, "Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura" 64(1988), p.269-291.

_: *Los primeros notarios valencianos*, "Estudis Castellonencs", 4(1987-1988), p.535-583.

GARCÍA LARRAGUETA, Santos: "*Auctoritas et potestas. Territorialidad del notariado en el Reino de Navarra*", a *Notarido público y documento privado...*, València, 1989, p. 201-243.

_: *Suficiencia, oficio y beneficio en el arte de la Notaría*, "Rubrica. Trivium, Quadrivium, Studium", IV(1990), p.263-271

GARCÍA SANZ, Arcadi: "El documento notarial en derecho valenciano hasta mediados del siglo XIV", a *Notarido público y documento privado...*, València, 1989, p. 177-199.

_: "Precedents, origen i evolució dels col·legis notariais", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 167-188.

GARCÍA, Honori: *Reflexiones sobre la manera de investigar la Historia del Notariado*, "La Notaría", LXXXII(1947), p. 381-390

_: *Contribución al estudio histórico del notariado español. El notariado en Vich durante la Edad Media*, "La Notaría", LXXXII(1947), p. 69-83 i 258-291.

_: *Notas para unos prolegómenos a la Historia del Notariado Español (tiempos anteriores a la Reconquista)*, "EHDAP", II(1950), p.121-149.

GARRABOU I PERES, Montserrat: *El col·legi de Notaris de Cervera*, "Miscel·lània Cerverina" IV i V(1986-1987), p.107-117; 89-113.

GAZTALVER, F.: *La formación del notariado*, "AAMN"(Madrid), IV(1948), p.485-506.

GIBERT, Rafael: *Prenotariado visigótico*, "Cuadernos de Historia de España" (Buenos Aires), 63-64(1980), p.12-43.

GINEBRA I MOLINS, Rafel: "Notaries eclesiàstiques", a *II Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, 1998 (en premsa).

GORT I JUANPERE, Ezequiel: "Els honoraris notariais a la Selva del Camp, a mitjan segle XV", a GORT I JUANPERE, Ezequiel: *El treball i la festa*, Reus: Carrutxa, 1995, p. 39-42.

GRANDI VENTURI, Grazielle(ed.): *Indice dei notai bolognesi dal 13 al 19 secolo: Angelo Calisto Ridolfi*, Bologna: Imola Galeati, 1990.

GRAU PUJOL, Josep M.; PUIG I TÀRRECH, Roser: "Una estimació quantitativa de les àrees de mercat al segle XVIII: el fluxe notarial (el cas de la Conca de Barberà)", "Pedralbes", Actes del II Congrés d'Història Moderna de Catalunya: Catalunya a l'època de Carles III, 1988, p.557-572.

_: "La notaria de Vidreres (segles XVII-XIX)", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 591-606.

GÜELL, Manel: "Notes sobre el col·lectiu notarial tarragoní del segle XVIII", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 667-683.

GÜNZBERG, Jordi: *Los notarios y su organización social en Barcelona (1275-1544)*,
Tesi doctoral, inèdita, dirigida pel Dr. Josep Hernando Delgado, Universitat de
Barcelona, 1996.

_: "Notaris d'Horta de Sant Joan: Alguns apunts pel seu estudi", a *Jornades d'Estudi
dels Costum d'Orta*, Ajuntament d'Horta, 1997, p.305-309.

Il notariato nella civiltà italiana. Biografie notarile dall'VII al XX secolo, Milano:
Consiglio Nazionale del Notariato, 1961.

LAFFONT, Jean L. (ed.): *Problèmes et méthodes d'analyse historique de l'activité
notariale (XVe-XIXe siècles). Actes du colloque de Toulouse (15-16 septembre
1990) tenu dans le cadre de la Chambre départementale des Notaires de la
Haute-Garonne*, Toulouse: P.U.M., 1991.(Histoire Notariale)

LAFFONT, Jean L. (ed.): *Visages du notariat dans l'histoire du midi toulousain (s. XIVE-
XIX siècles)*, Toulouse: P.U.M., 1992,

LIVA, Alberto: *Notariato e documento notarile a Milano. Dall'Alto Medioevo alla fine
del Settecento*, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1979.

LUCAS ÁLVAREZ, Manuel: "El notariado en Galicia hasta el año 1300", a *Notariado
público y documento privado...*, València, 1989, p. 331-480.

LUCETTI, Marcello: *Storia del notariato a Pesaro e Urbino: dall'alto Medioevo al 17
secolo*, A. Forni stampa, 1993.

MAGISTRALE, Francesco: *Notariato e documentazione in terra di Bari. Ricerche su
forme, rogatari, credibilità dei documenti latini nei secoli IX-XI*, Bari: Grafica

Bigiemme, 1984, (Società di Storia Patria per la Puglia. Documenti e monografie; 48).

MARTÍN FUERTES, J. Antonio: "Los notarios en León durante el siglo XIII", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 597-614.

MARTÍNEZ GIJÓN, A.: "Estudio sobre el oficio de escribano en Castilla durante la Edad Media", a *Centenario de la Ley del Notariado. Estudios históricos*, vol.1, Madrid: Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España, 1964, p.263-340

MARTÍNEZ SARRIÓN, Ángel: *El notariado en la Baja Romanidad*, "AAMN" (Madrid), XXII, I(1978), p.15-112.

_: *Monjos i clergues a la recerca del Notariat. Estudi dels documnts llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII)*, Barcelona: Fundació Noguera, 1992 (Estudis; 4).

MASSIP, Jesús: "Els notaris a les 'Costums de Tortosa'", a *Estudis sobre història de la institució notarial*, Barcelona, 1988, p.51-60 .

MENGOZZI, Guido: *Ricerche sull'attività della scuola di Pavia nell'Alto Medio Evo*, Pavia: Tipografia Cooperativa, 1924.

MEUCCI, Richelmo: *Elenco cronologico dei notari di Roma e Velletri e dei loro coadiutori (dal 1885 al 1930)*, Subiaco, 1931.

MEZQUITA DEL CACHO, J. Luis: *Introducción al notariado y al sistema notarial español: (La función notarial y el instrumento, en el contexto de la seguridad jurídica privada)*, Barcelona: Seminario Notarial y Registral de Cataluña, 1983.

MUNTÉ I VILÀ, Josep: *Els notaris de Mont-roig*, "Ressò Mont-roigenc" (Montroig), 62 i 63(1997), p.8-9; 8.

NICOLAJ, Giovanna: "Il *signum* dei tabellioni romani", a *Studi in onore di Giulio Battelli*, vol.II, Roma: Ed. di Storia e Letteratura, 1979, p. 7-40.

_: "Storie di vescovi e di notai ad Arezzo fra XI e XII secolo", a *Il notariato nella civiltà toscana: Atti di un convegno(1981)*, Roma, 1985, p.147-170.

_: "Il documento privato e il notariato italiano: le origine", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 967-990.

NICOLINI, Hugo: *Per una storia del notariato italiano*, 1970, p.IX-XVIII (Introducció al llibre de Giorgio Costamagna: *Il notaio a Genova tra prestigio e potere*, Roma, 1970).

NOGUERA DE GUZMÁN, Raimon: *Las actas de deliberacionres de los colegios de Notarios de Barcelona*, "EHDAP" , I (1948), p. 41-64.

_: *Los notarios de Barcelona en el siglo XVIII*, Barcelona: Col.legi Notarial, 1978.

NOGUERA DE GUZMÁN, Raimon; MADURELL, Josep M.: "Privilegios y ordenanzas históricos de los notarios de Barcelona", a *Centenario de la Ley del Notariado, sección cuarta*, vol.II-1, Barcelona: Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España, 1965, p.

NÚÑEZ LAGOS, Rafael: *El documento medieval y Rolandino*, Madrid: Colegio Notarial de Madrid, 1951.

OBRA SIERRA, Juan M.: "Aproximación al estudio de los escribanos públicos del número de Granada (1497-1520)", *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 127-170.

ORLANDELLI, Gianfranco: "La Scuola di notariato tra VIII e IX centenario dello Studio Bolognese", a *Studio Bolognese e formazione del Notariato. Atti di un convegno (Bologna, maggio, 1989)*, Milano: Ed. Giuffrè, 1992, p. 23-59.

- OSTOS SALCEDO, Pilar: *Los notarios de los documentos de los condes de Pallars*, "HID", 13(1986), p.111-175.
- _: "Los escribanos públicos de Córdoba en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna. Una aproximación", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 171-256.
- OSTOS SALCEDO, Pilar; PARDO RODRÍGUEZ, M. Luisa (coords.): *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna. Jornadas sobre el Notariado en Andalucía, 23-25 febrero 1994*, Sevilla: Ilustre Colegio Notarial, 1996
- OSTOS SALCEDO, Pilar; PARDO RODRÍGUEZ, M.Luisa: "Los escribanos públicos de Sevilla en el siglo XIII", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 513-560.
- PAGAROLAS I SABATÉ, Laureà: *Notaris i auxiliars de la funció notarial a les escrivanies de la Barcelona medieval*, "Lligall" 8(1994), p.53-72.
- PALMIERI, Arturo: *Rolandino Passeggeri*, Bologna: Nicola Zanichelli Editore, 1933.
- PAPELL I TARDIU, Joan: "Aportació documental a la història del notariat a Valls. L'acta de conciliació entre el rector, titular de la notaria, i els síndics dela vila (1319)", a *Estudis sobre història de la institució notarial...*, Barcelona, 1988, p.107-113.
- PARDO RODRÍGUEZ, M.Luisa: "El Notariado de Sevilla en el tránsito a la Modernidad", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 257-292.
- PASCIUTA, Beatrice: *I notai a Palermo nel XIV secolo. Uno studio prosopografico*, Messina: Rubbettino, 1995, (Strumenti; 3).

PASCUAL MARTÍNEZ, Lope: *Estudios de diplomática castellana. El documento privado y público: Los escribanos*, "Miscelánea Medieval Murciana", VIII(1982), p. 119-190.

_: *El Notariado en la Baja Edad Media: Escribas y Documentos (Cataluña, Valencia y Mallorca)*, "Miscelánea Medieval Murciana", 10(1983), p.192-219.

PECORELLA, Corrado: *L'organizzazione notarile a Piacenza*, Milano: Ed. Giuffrè, 1965.

_: *Studi sul notariato a Piacenza nel secolo XIII*, Milano: Ed. Giuffrè, 1968.

PERARNAU, Josep: "*Frater Geraldus Petri, notarius Ville Franche*", a *Estudis sobre història de la institució notarial ...*, Barcelona, 1988, p. 97-106.

PÉREZ CASTILLO, Ana: *Escrivans i notaris a la Barcelona del segle XIII*, "Estudis Castellonencs", 6(1994-1995), p. 1057-1076.

PETRUCCI, Armando: *Notarii. Documenti per la storia del notariato italiano*, Milano: Ed. Giuffrè, 1958.

_: *Tabellioni, scriniari e notai nella Roma del Medioevo*, "Rivista del Notariato" (Milano), anno XIV, 1-2 (1960), p. 52-62.

PIERGIOVANNI, Vito: "Scienza giuridica e notariato italiano tra Medioevo ed Età Moderna", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p.25-32.

PIÑOL ALABART, Daniel: *El notariat a Reus al segle XIII: Una aportació a la seva història*, "AEM" (Barcelona) 26/2(1996), p.979-1001.

_: "Notaris, notaries i protocols a la diòcesi de Tarragona a l'Edat Mitjana", a *II Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, 1998, (en premsa).

_: *Pere Sabater, notari de Tarragona i lletrat (segle XV)*, "EHDAP", XVII(1999), p.125-151.

PIQUER I JOVER, Josep Joan: *Escrivans i notaris de la Curia Baronial de Vallbona (segles XII-XVIII)*, "EHDAP", (Barcelona), 8(1980), p.29-48.

PONS GURI, Josep M.: "El conflicte de la notaria de Girona", a *Reculls d'estudis d'història jurídica catalana*, vol.1, Barcelona: Fundació Noguera, 1989, p.34-93 (Textos i Documents; 20).

_: *De l'escrivent al notari i de la "charta" a l'instrument. Recepció dels usos notariaus itàlics a Catalunya*, "Lligall", 7(1993), p.29-32

PRATESI, Alessandro: *Tra carte e notai. Saggi di diplomatica del 1951 al 1991*, Roma: Società Romana di Storia Patria, 1992, (Miscellanea della Società di Storia Patria; 35).

PUCHADES BATALLER, Ramon Josep: *El notari valencià baixmedieval: exemple de la posició i percepció social de la professió notarial en l'occident mediterrani dels segles XIII, XIV i XV*, "EHDAP" 16(1998), p. 87-122.

PUIG I USTRELL, Pere: "Senyoria directa, domini útil i funció notarial a la notaria i l'escrivania públiques de Terrassa", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p.617-634

RABOTI, Giuseppe: "Osservazioni sullo svolgimento del notariato a Ravenna tra XI e XII secolo", a *Studio bolognese e formazione del Notariato. Atti di un convegno (Bologna, maggio, 1989)*, Milano: Ed. Giuffrè, 1992, p.161-163

ROJAS VACA, M. Dolores: "Notariado público y documento notarial en Jerez de la Frontera en el tránsito de la Edad Moderna", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 293-338.

- ROSSINI, Egidio: *Il notariato veronese dalle origini alla fine del secolo XIV*, Verona: Università degli Studi di Verona. Istituto di Storia Economica e Sociale, 1983 , (Quaderno; 7).
- SAMMARTANO, Salvatore: *Le funzioni dei notai nell'amministrazione del comune de l'Aquila (se. XIV-XVI)*, Roma: Libreria forense D.Detti, 1967.
- SANDRUCCI, Silvio: *Appunti sull'evoluzione del notariato in Toscana*, Firenze: Casa Editrice Leo S. Olschki, 1932.
- SANCASSANI, Giulio: "Il Collegio dei Notai di Verona", a *Il notariato veronese attraverso i secoli*, Verona: Collegio notarile di Verona, 1966, p. 3-24.
- SANTAMARÍA, Victorino: *Estudios notariales. Contribución a la Historia del Notariado en Cataluña*, Barcelona, 1917.
- SANZ FUENTES, M. Josefa: "Documento notarial y notariado en la Asturias del siglo XIII, a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p.245-280.
- SARTI, Nicoletta (ed.): *Gli statuti della Società dei notai di Bologna dell'anno 1336. Contributo alla Storia di una corporazione cittadina*, Milano: Ed. Giuffrè, 1988.
- SCALFATI, Silio P. P.: *Il notariato in Corsica dall'epoca pisana a quelle genovese*, "Atti della Società ligure di Storia Patria" (Genova), 24, 2 (1984), p.383-397.
- _: "L'evoluzione del notariato nella Corsica medioevale (secoli XI-XIV)", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 1283-1296.
- _: "*Charta, Breve, Instrumentum*. Documenti privati e Notariato nell'Italia Medioevale", a *El notariado andaluz en el tránsito de la Edad Media a la Edad Moderna*, Sevilla, 1996, p. 33-46.
- SCARAZZINI, Giuseppe (ed.): *Statuti notarili di Bergamo (sec. XIII)*, Roma: Consiglio Nazionale del Notariato, 1977.

SCHIAPARELLI, Luigi: *I notai nell'età longobarda*, "Archivio storico italiano" (Roma), VII, XVII (1932), p.3-34.

SELMI, F.: "Documenti notarili veneziani e ravennati del secolo XI", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 1037-1040.

SENDRA, M. Pilar: "Els notaris i la canònica de Sant Tomàs de Riuderepes (Osona), s. X-XI", a *II Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, 1998, (en premsa).

SOLDEVILA, Xavier: "La notaria de Torroella de Montgrí abans de 1348", a *II Congrés d'Història del notariat català*, Barcelona, 1998, (en premsa).

SOLÉ I COT, Sebastià; VERDÉS I PIJOAN, Pere: "L'aportació dels notaris a la societat catalana en els camps del Dret, la història, la literatura i la política", a *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, 1994, p. 11-130.

SUPINO MARTINI, Paola: "Alfabetismo e sottoscrizioni testimoniali al documento privato dell'Italia Centrale (sec. VIII)", a Francisco M. GIMEO BLAY; Armando PETRUCCI, *Escribir y leer en Occidente*, València: Universitat de València, 1995, p.47-61.

_: *Le sottoscrizioni testimoniali al documento italiano del secolo VIII: le carte di Lucca*, "Bullettino dell'Istituto Storico Italiano per il Medio Evo", 98(1992), p.87-108.

TAMBA, G.: "L'atto notarile nelle registrazioni pubbliche bolognesi nel secolo XIII", a *Notariado público y documento privado...*, València, 1989, p. 1091-1108.

TRENCHS, Josep: *Bibliografía del notariado en España (s.XX)*, "EHDAP", IV(1974), p.193-238

_: *Fuentes impresas para la historia del Notariado Catalán (siglos XV-XIX)*,
"EHDAP", IX(1981), p.7-25

_: *Las cancellerías de la Corona de Aragón y Mallorca desde Jaime I a la muerte de
Juan II*, Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1983.

TURULL RUBINAT, Max: *Antoni Toldrà (notari del segle XIV) i la 'Summa Rolandina'*,
"Miscel.lània Cerverina" 6(1988), p.25-51.

VÁZQUEZ BERTOMEU, Mercedes: *La institución notarial y el cabildo compostelano,
(1460-1481)*, Tesi doctoral inèdita, dirigida pel Dr. Miguel Romaní Martínez,
Universidad de Santiago de Compostela, 1996.

VERDE, Armando F.: "Nota su notai dello Studio Fiorentino della fine del '400' ", a *II
notariato nella civiltà toscana: Atti di un convegno (1981)*, Roma: Consiglio
Nazionale del Notariato, 1985, p. 365-389.

VIGO, E.: *Ricerche su notai e notabili longobardi del Sacro Palazzo di Pavia*, "Ricerche
medievali", IV-V (1969-70), p.99-113.

ZDEKAUER, Ludovico: *Sugli statuti dell'arte dei giudici e notai di San Gimignano
(1347-1525)*, "Miscellanea Storica della Valdesa", anno IV, fas.1(1986),
(separata).

APÈNDIX 1

1

1241, gener, 18. Tarragona

L'arquebisbe de Tarragona, Pere d'Albalat estableix els preus de les taxes de l'escrivania comuna de Tarragona i es dirigeix als capellans parroquials per tal de regular les celebracions de núpcies i enterraments.

AHT, Pergamins Municipals, Calaixera 2, Calaix 16, n. 1.

In nomine Sancte et Individue Trinitatis. Pateat universis presentibus atque futuris quod nos, Petrus, miseracione divina, Terrachonensis Archiepiscopus, predecessoris nostri sancte bone memorie Terrachonensis Archiepiscopi vestigiis inherentes qui istud in sua voluntate ultima recognovit, taliter duximus statuendum quod officialis nostri deputatus ad universitatem causarum non recipiat quicquam nisi esculentum et poculentum quod infra dies modicos consumatur sicut in iure noscitur esse cautum. Item in hoc et in aliis iustis petitionibus subditorum nostrorum condescendere quantum secundum Deum possumus cupientes, taliter ordinamus quod in Terrachonensis civitate notarii recipiat pro carta debiti sex denarios, pro carta venditionis, donationis, stailimenti, diffinitionis, transactionis, concambii et pignoris et huiusmodi, decem denarios. Pro carta sponsalicii si notetur in scribania ne extra tabellionem oporteat laborare, decem et octo denarios. Si vero tabellionem ne oportuint ad alium locum pro carta sponsalicii facienda, recipiat inde duos solidos in hoc casu. Pro testamenti, tres solidos, et non amplius de singulis predictorum, nisi forte scripture ac laboris quantitas excuset notarium plus recipere de predictis quam quidem ordinationem fieri volumus ad futura. Item cum sacramenta ecclesiastica gratis conferri debeant, ordinamus quod capellani parrochiales de nupciis et de mortuis tumulandis, nichil exigant. Et quia ipsi capellani allegant consuetudinem contra istud, cum de ea nobis constitint ordinabimus super hoc auctor domino ad utilitatem comunem quod nobis vissum fuerit expedire.

Actum est hoc Quintodecimo kalendas febroarii Anno Domini M^o CC^o Quadragesimo.

Ego Petrus Sanctae Terrachonensis Ecclesie Archiepiscopus subscribo.

Ego Iohannes de Guardia, testis subscribo.

Ego, Petrus de Cardossa, subscribo.

Ego, Guillelmus Vicarii, proteste, subscribo.

Ego Raimundus de Villa Nova, tabellio publicus Terrachone hoc scripsi mandato magister Guillelmi Terrachone, notarius, cum raso et emendato in linea quator decima ubi dicitur est hoc quintodecimo kalendas febroarii Anno Domini M^o CC^o, Quadragesimo, die et anno prefixis.

2

1315, juny, 6. Alcover

Pericó Voltor presenta un protest per causa de la propera venda de l'escrivania de la cúria d'Alcover.

AHAT, Prot. Notarials, Alcover 119.

Noverint Universi quod, anno predicto et die dominica que fuit VII° idus iunii, in presencia mei Bernardi Aledis, notarii publici Alchoverii pro venerabili Ferrando Iohannis, ecclesie ipsius loci rectore, et testium infrascriptorum. Periconus Voltor personaliter constitutus, coram curia de Alchoverio protestatus fuit contra predictam curiam que faciebat preconizare scribania eiusdem curie. Et dixit verbotenus, quod propter predictam preconizacionem seu vendicionem dicte scribanie ex inde sibi aliquid non generetur preiudicium, et etiam dixit quod precium quod de dicta scribania exierit est suum et totum illud inde ex inde ratione eiusdem scribanie percipietur. Et etiam protestatus fuit contra emptorem dicte scribanie. Et Poncius Voltor, baiulus dicti loci pro nobili Guilelmo de Montecatano et ceteris manumissoribus nobilis Ermengaudi, comitis Urgellensis quondam, tenens locum baiulorum dicti loci dominorum archiepiscopi Terrachone et prepositi eiusdem nomine, eiusdem domini archiepiscopi et nomine suo proprio et nomine etiam domini prepositi in continenti petiit copiam de ab ipso Pericono de predicta protestatione et postea est pactus rendere predictis.

Testes Raimundus Albero, Bernardus Carcasses, Raimundus Vergonyós. Fuit datum clausum.

3

1315, agost, 7. Alcover

Els batlles de la vila d'Alcover concedeixen l'escrivania de la cúria a Guillem Bonpar, en règim d'emfiteusi, amb un cens anual de 12 sous per Nadal i la quantitat de 220 sous en concepte d'entrada.

AHAT, Prot. Notarials, Alcover 119

Sit omnibus notum quod nos, Petrus de Podio, baiulus domini archiepiscopi in loco de Alchoverio, sede vacante, et Poncius Voltor, baiulus in dicto loco pro nobili Guilelmo de Montecatano, et ceteris venerabilibus manumissoribus nobilis Ermengaudi Urgellensis quondam comitis, et Iacobus Cerdà bailus domini prepositi Terrachone in eodem loco, auctoritate baiulie que fungimur nos omnes in simul, damus et stabilimus vobis Guilelmo Bonpar in vita vestram scribaniam curie de Alchoverio cum omnibus scripturis sibi pertinentibus ut actenus est in dicta curia de Alchoverio, ... dicta et ... scribaniam vobis damus et stabilimus sub tali conditione et pacto quod ipsum bene et fideliter serviatis, scribatis, tractetis, proceretis et pagatis et decet

cuicumque hominum et personarum habitantium in villa et termino de Alchoverio et omnium aliorum, tam privatorum quam exerveorum in dicta scribania expedientium aliquid et expediendorum sive sicut cohabitantes sive exvenientes ius suum sine fraude et dolo redditis vel faciatis reddi et penitus observetis omnibus et cuique persone suum ius et iusticia sua fideliter, et bene serviatis et respondeatis et faciatis respondere in simul et servire vestrum officium circa ipsam scribaniam fideliter atque bene, vos vel vester sufficiens substitutus peragens et pertractans fideliter que necessaria sint omnibus et cuilibet in eadem scribania personis tam privatis quam Et detis annuatim quolibet festo Natalis Domini comuni dominacioni de Alchoverio duodecim solidos barchionneses de terno censuales. Et preter hunc censum vel usaticum facere teneamini pro eadem confitemur in super nos baiuli memorati recepisse a vobis supradicto Guilelmo Bonpar pro intrata huius donacionis seu stabilimentis Ducentos viginti solidos barchionenses de terno, de quibus bene paccati sumus. Renunciamus excepcioni non numerate peccunie et cetera et doli et cetera, ipsam scribaniam in omni vita vestra faciemus tenere et possidere contra omnes homines et personas. Si ver in firmitate vel aliqua alia necessitate vel ... inpeditus dictum officium non possetis personaliter exercere, ponatis ibi ad conditionem nostram aliquem idoneum scriptorem qui loco vestri et pro vobis adimpleat suprascripta. Nosque ipsum propter ... huiusmodi suscipere teneamus ipsumque substitutum possitis et quotienscumque volueritis revocare. Ad hoc ego predictis Guilelmo Bonpar, a vobis baiulis supradictis hanc scribaniam recipio sub pactis et condicionibus an... promitens me fidelem habere in omnibus et singulis iampredictis. Et ad maorem firmitatem iure ad Sancta IIIor Evangelia manibus meis tacta predicta omnia et sinbula bene et fideliter observare et in nullo qt.... venire aliqua racione.

Testes Iacobus de Monteleone, presbiter, Guilelmus de Rascacio et Petrus Bonfiyl, de firmis predictorum Petri de Podio et Poncii Voltor, de firma dicti Iacobus Cerdà, Ferrarius Cerdà, Bernardus Geraldi, Iacobus Pintor, baiulus in Montaneis de Pratis pro nobili Guilelmo de Montechatano et ceteris manumisoribus nobilis Ermengaudi comitis urgellensis quondam, auctoritate dicte baiulie. Salvo iure suo et suorum successorum in omnibus dictum stabilimentum firmavit.

Testes presentibus Petro Ferrater, Bernardo de Noyla, Raimundus Ciyar.

Fuit datum clausum.

1315, agost, 11. Alcover.

Els batlles d'Alcover revoquen l'establiment emfitèutic de l'escrivania de la curia atorgat el dia 7 del mateix mes i la concedeixen a Simó Cerdà, fill de Jaume Cerdà, batlle del prepòsit de Tarragona a la vila. S'estipula un cens anual de 12 sous pagadors per Nadal i la quantitat de 300 sous en concepte d'entrada. Simó Cerdà reconeix ésser major de 16 anys.

AHAT, Prot. Notarials, Alcover 119.

Quod nos, Petrus de Podio, baiulus in villa de Alchoverio domini archiepiscopi Terrachone, sede vacante, et Poncius Voltor, baiulus in dicto loco pro nobili Guilelmo de Montechatano, et ceteris venerabilibus manumissoribus nobilis Ermengaudi Urgellensis, quondam comitis, et Iacobus Cerdà, baiulus domini prepositi Terrachone in eodem loco, auctoritate baiulie que fungimur nos omnes in simul damus et stabilimus vobis, Simoni Cerdà filio Iacobi Cerdani dicti loci de Alchoverio, licet absenti tamque presenti, in vita vestra tantum scribaniam curie de Alchoverio cum omnibus scripturis sibi pertinentibus ut actenus est in dicta curia de Alchoverio. Revocando omnem donacionem forma stabilimentum de predicta scribania per nos usque in hunc presentem diem factam et firmam dictam igitur scribaniam damus et stabilimus sub tali conditione et pacto quod ipsam bene et fideliter serviatis, scribatis, tractetis, procuretis et pagatis ut decet quicumque hominum et personarum habitantium in villa et termino de Alchoverio et omnium aliorum tam privatorum quam exerverorum in dicta scribania expediencium aliquid et expediendorum sive sit cohabitantes sive ex venientes, ius suum sine fraude et dolo reddatis vel faciatis reddi et penitus observetis omnibus et cuique persone suum ius et iniusticie sua fideliter et bene serviatis et respondeatis et faciatis respondere in simul et servire vestrum officium circa ipsam scribaniam fideliter atque bene vos vel vestris sufficiens substitutus per agens et per tractans fideliter que necessaria sint omnibus et cuilibet in eadem scribania personis. Et detis annuatim quolibet festo Natalis Domini comuni dominacioni de Alchoverio duodecim solidos barchionenses de terno censuales. Et preter hunc censum nullum alium censum vel usaticum facere teneamini pro eadem. Confitemur in super nos baiuli minorati recepisse a vobis supradicto Simone Cerdani pro intrata huius donacionis seu stabilimenti Trescentos solidos barchinonenses de terno. Renuncio excepcioni non numerate peccunie et doli et cetera vobis ipsam scribaniam et omni vita vestra faciemus tenere et possidere contra omnes homines et personas. Si vero infirmitate vel aliqua alia necessitate vel iusta tam impeditus dictum officium non possetis exercere ponatis ibi ad cognitionem nostram aliquem idoneum scriptorem qui loco vestri et pro vobis adimplet superscripta. Nosque ipsum propter et cetera suscipere teneamini substitutum positus et cetera. Ad hoc, ego predicti Simone Cerdani confirmo me esse maiorem sexdecim annis minoren vero XXV a vobis baiulis supraditis, hanc scribaniam recipio sub pactis et conditionibus antedictis promitens et cetera fidelem in omnibus et singulis iam dictis. Et ad maiorem firmitatem. Renuncio et cetera, iuro et cetera predicta omnia et singula bene et fideliter observare et in nullo contra venire aliqua racione et cetera, ad hec nos

Iacobo Pictoris, baiulus in Montaniis de Pratis pro nobili Guilelmo de Montechatano et ceteris venerabiles superius nominatis huic stabilimento seu donacioni publice et cetera.

5

1323, octubre, 12. Tarragona

Ramon Anglès, rector de l'església de Valls, presenta al davant dels jurispèrits, dels capellans comensals de Tarragona, de l'escrivent Arnau Cervera i del prepòsit, un farcell ple de documents que ha estat localitzat

AHAT, Prot. Notarials, Tarragona 3 (II), f. 32-32v.

Noverint universi quod die mercurii, in mane que fuit quarto idus octobris, in presencia venerabili Petri Raymundi, Petri de Vilacut et Raimundi Pelicerii, iurisperitorum Bernardi Ferrarii, capellani comensalis Terracone, Iordani de Calmo, presbiter, Gueraldi (sic) de Clariana et Raymundi Pelegrini, testium ad hoc vocatorum et rogatorum, et in presencia mei, Arnaldi Cervaria, scriptori publici iurati in tabellionatu Terracone pro venerabili Arnaldo de Martorello, notario publico eiusdem, venerabili Raymundus Anglerii, rector ecclesie de Vallibus, tradidit et deliberavit venerabilibus domino Gueraldo de Rocabertino, preposito, et Capitulo Terraconensis Ecclesie, existentibus in claustro sedis Terracone iuxta domum Capituli, Capitulum facientibus, quendam farcellum voluptum in quadam flaciata, et ligatum et sigillatum cum cera rubea et crocea sigilli venerabilis Gilaberti de Crudilliis, sacriste Ilerdensis, ut prima facie apparebat de qua tradicionem et deliberacionem dictis Raymundis Anglerii peccit per me, dictum escriptorem, sibi facere publicum instrumentum. Et post paululum eadem die et eadem ora sine aliquo intervallo, fuit dictum trosellum aportatus et disligatus in camera dicti domini prepositi et in eodem farcellum invenierint: primo unum magnum sachum ligatum et sigillatum cum duobus sigillis, in quo sachum magno fuerit inventa plura et diversa instrumenta in cassidulis diversis: primo unum saquetum cum instrumenta facienciam pro castro de Albionie. Item aliud saquetum instrumentorum de Vallibus et de Capra. Item aliud saquetum testamentorum diversorum hominum. Item aliud saquetum instrumentorum de Coctano. Item aliud saquetum instrumentorum de feudis diversis. Item aliud saquetum instrumentorum Arnaldete Clavarie. Item aliud saquetum instrumentorum de Beliana. Item aliud saquetum instrumentorum de stagno Salodii et de Pineta. Item aliud saquetum instrumentorum de Sent Marçal. Item aliud saquetum instrumentorum de Silva et de Albiolo. Item aliud saquetum instrumentorum de manso qui fuit Bernardi de Belvey apud Villam Rubffi (sic). Item aliud saquetum cum instrumentis de capellania Iohannis Poncii. Item aliud saquetum instrumentorum de Alcoverio. Item aliud saquetum instrumentorum in quo sunt scripta Raimundi de Frigola de Pariliate de Vallibus. Item aliud saquetum cum instrumentis de concambio Rivoulmorum, de manso de Vaeliana et de

Cambrils et de Monte Rubeo. Item aliud saquetum instrumentorum Guilelmi Stephani. Item aliud saquetum instrumentorum archiepiscopi et Capituli Terracone et camerarii, operarii, hospitalarii et aliorum. Item aliud saquetum instrumentorum de concambio Sancte Eulalie. Item aliud saquetum instrumentorum de Carcia, institutionum capellaniarum, domini Bernardi de Olivella, olim archiepiscopi Terracone. Item aliud (f. 32 v.) saquetum instrumentorum venditionis de la Masó et Dels Molins. Item aliud saquetum instrumentorum de centum cellis et de Ferrariis. Item aliud saquetum instrumentorum de Brugario. Item aliud saquetum instrumentorum de Buella et de Albornario. Item aliud saquetum instrumentorum de capellania Bernardi Laurencii. Item aliud saquetum instrumentorum Castri de Monterubeo. Item aliud saquetum instrumentorum pauperum Guilelmi Vitali. Item aliud saquetum instrumentorum Raimundi de Villanova. Item aliud saquetum instrumentorum obedienciarum episcoporum, abbatium et vicariorum Terracone, et canonicorum. Item aliud saquetum instrumentorum domorum civitatis Terracone et quedam alia. Item quoddam aliud saquetum instrumentorum de Capra, de Plano, de Montealbo, de Guardia Pratorum, de Angaria et de Belfort. Item aliud saquetum instrumentorum de Pineta. Item aliud saquetum instrumentorum Raimundi Erimbau et de mansis Romanini. Item aliud saquetum instrumentorum de Villafrancha de Penitensium. Item aliud saquetum instrumentorum Iacobi de Palaciolo. Item aliud saquetum instrumentorum de Carcia, tempi domini Gaufredi, olim prepositi Terracone. Item aliud saquetum instrumentorum civitatis Terracone. Item aliud saquetum instrumentorum de Capafons. Item aliud saquetum instrumentorum de institutionis capellaniarum et pauperum aniversariorum. Item aliud saquetum instrumentorum Orte Terracone. Item aliud saquetum instrumentorum de Corrallo Terracone d'en Cortey. Item aliud saquetum instrumentorum de capellaniam et de aniversario Poncii de Guardia et de festo novem leccionum. Item aliud saquetum instrumentorum de na Guascha. Item aliud saquetum instrumentorum de Baldovino et de Paret Delgades. Item aliud saquetum instrumentorum aquariis et de muristas et ultra torrente canellarum et iuxta sanctum Petrus de Salatis et verssus Tamaritum. Item aliud saquetum instrumentorum de Valencie. Item aliud saquetum instrumentorum de rectore de Coctano. Item aliud saquetum instrumentorum de hospicio de Barchinone. Item aliud saquetum instrumentorum de bovatico. Item aliud saquetum instrumentorum de Cambrils. Item aliud saquetum instrumentorum de Constantino. Item aliud saquetum instrumentorum d'en Frigola. Item aliud saquetum instrumentorum de Rouello. Item aliud saquetum instrumentorum de Alione. Quibus omnibus instrumentis visis et recognitis pro ut in subscripcionibus supradictorum casidulorum continetur prefatus Raymundus Anglerii coram testibus et me scriptore predictis, dixit dicto domino preposito si ipse dominus prepositus se tenere de predictis contentiis et paccatus ab ipso Raimundo Anglerii qui dominus prepositus predictis dixit et confessus fuit coram omnibus supradictis seu habuisse et recepisse a dicto Raimundo Anglerii predicta omnia et singula instrumenta una cum dictorum casidulorum pro ut superius continue. Et de predictis omnibus et singulis ad habendum rei memoria in eternum, tam dictus dominus prepositus quam Raymundus Anglerii, rector predictis, pecierunt inde fieri per me dictum scriptorem duo publicum instrumentum, quorum unum tradetur dicto domino preposito et aliud dicto

Raymundo Anglerii, que fuerint facta die et ano et locis quibus super presentibus testibus supradictis et me scriptore. Fiant duo etc.

6

1328, novembre, 9. La Selva

El rector de La Selva, en Guillem de Montagut, declara que uns homes han entrat a robar a casa seva durant una absència seva. Ell, juntament amb els testimonis, elabora un inventari dels béns que hi ha en diverses dependències de la casa, entre els que destaquen alguns llibres

AHAT, Prot. Notarials, La Selva 23, cèdula a part.

Anno M^o CCC^a XX octavo, V^o idus novembre. Cum denunciatum esset Guilelmus de Monteacuto, rectori ecclesie de Silva quod homines dicti loci de Silva, manu armata in absentiaque ipsius rectoris, invasissent hospicium suum et dicte ecclesie ac fragissent et secumj asportassent et abstraxissent a dicto hospicio plures res ac bona dicto hospicio dapnam non modica inculissent hic est quod meioratus rector personaliter accessit ad locum predictus de Silva et volens habere plenam certitudinem de promissis in presencia baiuli de silva Nicholaus Mor, Bernardus Peralacii et Iacobus Carbonelli.

Inventarium seu repertorium de bonis que invenit in hospicio rectoris. Primo invenimus in domo vocatur Sala Nova, unum lectum de posts cum una marfica et cum uno matalaf, et cum uno travesser et carpida et unum par de lançols d'estopa de cànem. Ítem dues màrfegues, unum matalaf, una carpida, unum travesser, una flaçada, unum par de lançols d'estopa. Ítem II escrits, unum taulel de taules, unam paletam de ferre, unes balances, una gerra d'estayn (sic), unum tinter de marbre. Ítem invenimus in cameram pintatam que fuit aperta per unum, II cofres tancats et duas caxas tancades. Ítem unam cecam notularum apertam per unum, unam selam galegam, una candaleram tancadam (sic). Ítem III lançols d'estopa et unum de li. Ítem unum òrguens. Ítem unum studium cum libris, videlicet unum librum de Sancts, alium Sufragia monacorum, Summa fratris Raimundi, Doctrinale et unum compot Imnes, glosats Oracii, pletes fustani IIII carpidins et unum cobertor de pèls, unum travesser obrat de seda. Ítem III coxins obrats de seda e IIII blancs. Una tovaolal obrada, III sitis, I gros e II listats. Dues spatleres, unum coxí. Ítem unam caxam apertam ab seyals. Ítem IIII matalafs e I travesser groch, altre listat, unam flaçadam, unum sach ab ploma, unam vanovam obrades, dues primes vànoves et dues grosses, unum lançol oldà gran, unam astoram, unam çoçeram, unas galotxe, unam balistam ab moltes treytes, unam tapiolam, unum arcum, unum mors de fre e I banch de fre, unam boraçam listadam unum cofre ab III flocs de li. Ítem duas tovayles de taula, II manils e uns tovaylons, unam tovaylolam de seda obrada, duas ferrarans, unam travam ab cadena de ferre, unam senaylam plenam de ciurons, unum coltel ab mànech de vori, unum guant de ferre, unes camberes et unam cerveleram, unes tesoretetes poches, unum martel, unam cotam de melines ab pena, unum siti gros, unes pintes, unum

canalobre. Ítem invenimus in alia camera rectoris, unum archibanch tancat. Ítem II cortines de drap de lit. Ítem unam caxam tancadam. Ítem unes Constitucions. Unum panum, unum bacinum, unam cotam blava, escura. Unum speculum, unam marayam, unes galotxes. Ítem invenimus in domo quo vocator rebost. II tovayles, II manils, uns tovaylons obrats, altres grosses a obs de coure, unum morter de coure.

Testes Nicholaus Mor, baiulus de Silva, Bernardus Peralacii, presbiter, et Iacobus Carbonell, Petrus Siurana. V^o idus novembre anno Domini M^o CCC^a XX° VIII°

7

1330, maig, 8. Reus

Vidal Ferran, prior de l'església de Reus, ven al prevere Pere de Sant Martí l'escrivania comuna de la vila pel període d'un any, a partir de la festa de Sant Joan.

AHCR, Reus 12, f. 13 v.

Quod ego, Vitali Ferrandi, prior ecclesie de Reddis, per mei et meos vendo vobis, Petro de Sancto Martino, presbitero, et vestris, de proxime instanti festo Beati Iohannis Babbiste mensis iunii ad unum annum proxime subsequendum et complendum, notariam dicte ecclesie diti loci de Reddis, cum universis iuribus et pertinenciis ad dictam notariam seu escribaniam per dictum tempus provenientibus et cetera. Tali conditione quod vos teneamini dictam notariam bene et fideliter regere et tenere ad utilitatem dicte ecclesie et procerum universitatis dicti loci et teneamini bene et fideliter facere et complere omnia instrumenta per dictum annum per vos recipienda vel per aliquem nomine vestro quoquo modo vestris et cetera. Et etiam teneamini mihi vel mis dare pro venditione dicte notarie de dicto anno decem et septem libras barchinonense de terno, francas, quitias, de quibus teneamini solvere mihi vel meis quartam partem dicte quantitatis in primo venturo festo Sancti Michaelis, et aliam quartam partem in proxime venturo festo Nativitatis Domini et aliam quartam partem in proxime subsequenti festo Pasche et ultima quartam partem de proxime venturo festo Pentecostes, ad unum annum. Ita per dictos quartero soluciones dictam quantitatem in dictis termini per solvere tenamini. Et ego faciam vobis et vestris per dictus tempus ipsam scribaniam cum omnibus iuribus provenientibus et percanciis ad eandem notariam pertinentibus habere et tenere et contra omnis homines possidere. Et pro eviccione et cetera obligo nobis et nostris me et omnia bona mea etc.

Testes, Raimundus Vilars, presbiter, et Bernardus de Benages.

1330, maig, 8. Reus.

Pere de Sant Martí, prevere, reconeix deure a Vidal Ferran, prior de Reus, la quantitat de 17 lliures per raó de la compra de la notaria local.

AHCR, Reus 12, f. 13 v.

Quod ego, Petrus de Sancto Martino, presbiter, confiteor mihi debere vobis, venerabile Vitali Ferrandi, priori ecclesie de Redis, et vestris, decem et septem libras barchinonenses de terno pro quibus mihi vendidistis notariam de Reddis, de proxime venturo festo Sancti Iohannis Babtiste ad unum annum proximo venturo et complendum pro ut in instrumento venditionis per vos mihi facto laciis continetur. Renuncio etc. solvere quartam partem dicte quantitatis in primo venturo festo Sancti Michaelis et aliam quartam partem in proxime sequende festo Natalis Domini. Et aliam quartam partem in proxime subsequende festo Pasche et residuam quartam partem in proximo venturo festo Pentecostes ad unum annum, sine omnia dilacione et cetera, pro quibus et cetera, obligo vobis et vestris omnia bona mea in super dono vobis et vestris fideiussoris Vincencium Ferrarii et Arnaldum de Olivis, de dicto loco qui mecum et cetera, de predictis omnibus et cetera et etiam de aliis contentis in instrumento venditionis pro ut in ipso continetur quosquod pro toto et cetera.

Testes ut supra.

APÈNDIX 2

Llibre: Alcover 1. Notari: A, Pere Castell. ? Anys: 1228-1229.

A a a a d

B b b b B B B

C c c c

C

D d d d

E E e e

F f f

G g g g

H h h

I i i i

K ~~kk~~

L ll ll

M m m m

N n n

O o

P p p p

Q q

R r r r

S s s s

T t t t

U u

V v v v

X x x

Y y

Z

Llibre: *Alcover 1* Notari: *B. Perico ?*

Anys: *1228 - 1229*

A. *a a a a*

B. *b b b b*

C. *c c c*

C.

D. *D d d d d d d d*

E. *E e e*

F. *f f f*

G. *g g g*

H. *h*

I. *i i i r*

K.

L. *l*

M. *m m m*

N. *n n*

O. *o o a*

P. *p p*

Q. *q*

R. *r r r r*

S. *s s s s s*

T. *t t t*

U. *u u*

V. *v*

X. *x*

Y. *y z*

Z.

Llibre: Alcover 2 Notari: A

Anys: 1245-1247.

A *ā āā āāā*

B *b b b*

C *c c*

C _____

D *d d d d*

E *E e e e*

F *f*

G *g g*

H *h h*

I *i i j j j*

K *k*

L *l l*

M *m*

N *n n*

O *o*

P *p p*

Q *q q*

R *R r r r r*

S *S s s s*

T *t t r r*

U *u u*

V *v u u u*

X *x*

Y _____

Z _____

Llibre: Alcover 2 Notari: B

Anys: 1245-1247

A. *a a a*

B. *B b b*

C. *c c*

C. _____

D. *d*

E. *E e e e*

F. *f*

G. *G g g*

H. *h h*

I. *i j j j*

K. *k*

L. *l l*

M. *m m m*

N. *n n*

O. *o*

P. *p p*

Q. *q*

R. *R r r r*

S. *s s s s*

T. *t t*

U. *u*

V. *v*

X. *x*

Y. _____

Z. _____

Llibre: *Alcover 2* Notari: *C*

Anys: *1245-1247*

A *a a a a*

B *b b b*

C *c c c c*

C *z*

D *d d d d*

E *e e*

F *f f f*

G *g g g*

H *h h*

I *i i i i i*

K *k*

L *l l l*

M *m*

N *n n*

O *o*

P *p p*

Q *q q q*

R *r r r*

S *s s s s*

T *t t t*

U *u*

V *v v v*

X *x*

Y *y*

Z

Llibre: Alcover 2 Notari: D

Anys: 1245- 1247.

A. aaa

B. bb

C. ccc

C.

D. dd

E. e

F. ff

G. g

H. hh

I. ii

K. k

L. ll

M. mm

N. nn

O. o

P. pp

Q. q

R. rr

S. ss

T. t

U. u

V. v

X. x

Y.

Z.

Llibre: *Alcover 3* Notari: *A*

Anys: *1268-1269*

A *a a a a a*

B *B B B*

C *c c c c*

C

D *D D D D*

E *E e e e*

F *f f*

G *G g g g*

H *h h*

I *i j j*

K *K*

L *l l l*

M *M m*

N *n*

O *o*

P *P P P*

Q *Q q*

R *R R r r r r*

S *S S s s s s s s*

T *T T t*

U *u u*

V *v u u*

X *X x*

Y

Z

Llibre: Alcover 3 Notari: B

Anys: 1268-1269

A. a a

B. B b

C. c c e

C.

D. d d

E. E e e

F. f

G. g

H. h h

I. I I i j

K. k

L. l l l

M. m m

N. n n

O. o

P. p p

Q. q q

R. r r r

S. s s s

T. t t

U. u

V. v v v

X. x

Y. y

Z.

